

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. detsember 2015
(OR. en)

15071/15

SOC 711
EMPL 464

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 7. detsember

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise
dokumendi nr: 13766/15 SOC 643 EMPL 423

Teema: Sotsiaalmajanduse kui Euroopa majandusliku ja sotsiaalse arengu olulise
teguri edendamine
– Nõukogu järeldused (7. detsember 2015)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused, milles käsitletakse sotsiaalmajanduse kui Euroopa majandusliku ja sotsiaalse arengu olulise teguri edendamist; nõukogu (EPSCO) võttis need järeldused vastu 7. detsembril 2015 toimunud 3434. istungil.

Sotsiaalmajanduse kui Euroopa majandusliku ja sotsiaalse arengu olulise teguri edendamine

Nõukogu järeldused

Euroopa Liidu Nõukogu

TUNNISTADES, ET:

1. sotsiaalmajandus, kuhu kuulub suur ja rikkalik valik organisatsioonilisi vorme, mida kujundavad erinevad riiklikud ja heaoluvajadused, kuid millel on ühised väärtused, tunnusjooned ja eesmärgid, ühendab jätkusuutliku majandustegevuse positiivse sotsiaalmõjuga, viies kaubad ja teenused vajadustega vastavusse. Sotsiaalmajandusel on oluline roll kaasaegsete ühiskondade, sotsiaalhoolekandesüsteemide ja majanduste muutmisel ja arendamisel, andes seeläbi olulise panuse majandus-, sotsiaal- ja inimarengule kogu Euroopas ja sellest väljaspool ning täiendades olemasolevaid sotsiaalhoolekandesüsteeme paljudes liikmesriikides;
2. lisaks aitab sotsiaalmajandus saavutada mitmeid võtmetähtsusega ELi eesmäärke, sealhulgas arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu, kvaliteetset tööhõivet, sotsiaalset sidusust, sotsiaalset innovatsiooni, kohalikku ja piirkondlikku arengut ning keskkonnakaitset. Samuti on see oluline vahend inimeste heaolu tagamisel. Veelgi tähtsam on see, et võrreldes teiste sektoritega on sotsiaalmajandus majanduskriisiga märksa paremini toime tulnud ja Euroopa tasandil tunnustatakse seda sektorit aina rohkem¹;
3. viimasel paaril aastal on sotsiaalmajandus muutunud poliitiliselt üha nähtavamaks kui sektor, mis kujutab endast olulist sammast eelkõige Euroopa tööhõive ja sotsiaalse sidususe valdkonnas ning millel on oluline roll ka strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisel;

---

¹ CIRIECi aruanne (2012): Euroopa Liidu sotsiaalmajandus.

4. Euroopa Parlament võttis juba 2009. aastal vastu resolutsiooni, milles tunnustatakse sotsiaalmajanduse rolli Lissaboni strateegia eesmärkide täitmisel²;
5. komisjon selgitas oma teatises „Ühtse turu akt. Kõrge konkurentsivõimega sotsiaalne turumajandus. 50 ettepanekut ühise tööturu ja ettevõtlusmaastiku ning omavahelise kaubavahetuse parendamiseks”³ selgesõnaliselt, et 2000ndate aastate esimene kümnend on toonud esile sotsiaalmajanduse tohutu uuenduspotentsiaali Euroopas ja väljaspool Euroopat, ning rõhutas kõnealuse sektori panust uuenduslike lahenduste leidmisel suurtele sotsiaalmajanduslikele probleemidele, millest paljud tulenevad sotsiaalsest tõrjutusest ja elanikkonna vananemisest;
6. 2014. aasta Rooma strateegias⁴ määratleti valdkonnad, mis vajavad sekkumist erinevate osalejate arvates, kes on teinud tööd selle nimel, et edendada sotsiaalmajanduse levikut ja tugevdamist Euroopa majandusliku ja sotsiaalse arengu olulise tegurina;
7. sotsiaalmajanduse pikaajalise traditsiooni tugevatele külgedele tuginedes on sotsiaalsed ettevõtjad muutuste käivitajad ning osalevad aktiivselt innovatiivsete lahenduste väljatöötamises ja rakendamises praegu Euroopa Liidu ees seisvate suurte majanduslike, sotsiaalsete ja ökoloogiliste probleemide jaoks;
8. sotsiaalsed ettevõtted on mitmesugused organisatsioonid, milles üksikisik on seatud kapitalist ülemaks ning mis hõlmavad selliseid organisatsioonilisi vorme nagu ühistud, vastastikused ühingud, sihtasutused ja ühendused, aga ka uusi sotsiaalsete ettevõtete vorme⁵; neid organisatsioone võib käsitada sotsiaalse ja majandusliku sidususe kandjatena Euroopas, kuna need aitavad üles ehitada pluralistlikku ja vastupidavat sotsiaalset turumajandust. Üldistes huvides tegutsedes loovad sotsiaalsed ettevõtted töökohti, pakuvad sotsiaalselt innovatiivseid teenuseid ja kaupu, hõlbustavad sotsiaalset kaasamist ning edendavad jätkusuutlikumat ja kohaliku tasandi põhist majandust. Need ettevõtted tuginevad solidaarsuse ja mõjuvõimu suurendamise põhimõtetele;

---

² Euroopa Parlamendi 19. veebruari 2009. aasta resolutsioon (2008/*2250 (INI)).

³ KOM(2010) 608 (lõplik).

⁴ Itaalia eesistumisperioodil 18. novembril 2014 vastu võetud kujul.

⁵ „Sotsiaalse ettevõtte” mõistet tuleb käsitada tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni määruuses esitatud määratluse kohaselt (ELT L 347, 20.12.2013, lk 238).

9. sotsiaalsed ettevõtted on majanduses osalejad, kelle põhieesmärk on luua positiivset sotsiaalset mõju. Oma määratluse kohaselt kasutavad sotsiaalsed ettevõtted suurema osa võimalikust kasumist oma peamiste sotsiaalsete eesmärkide saavutamiseks, mitte aga omanike ja aktsionäride kasumi maksimeerimiseks. Nende tegevus põhineb eelkõige, aga mitte ainult, kasumi piiratud jaotamisega ärimudelitel, mistõttu enamus nende kasumist investeeritakse tagasi tegevuse edasiarendamiseks;
10. komisjoni sotsiaallettevõtluse algatuses⁶ nähakse ette terviklik tegevuskava, et toetada sotsiaalset innovatsiooni ja aidata luua sotsiaalsete ettevõtete jaoks soodne keskkond tihedas partnerluses liikmesriikide ja mitmesuguste sidusrühmadega. Selles algatuses määratletakse kolm tegevussuunda, mis tooksid sotsiaalsete ettevõtete jaoks kaasa reaalse muutuse ja parema kohapealse olukorra: parandada juurdepääsu rahastamisele, muuta sotsiaalsed ettevõtted nähtavamaks ja optimeerida õiguskeskkond;
11. 2013. aasta sotsiaalsete investeeringute paketi⁷ anti liikmesriikidele suuniseid tõhusama ja tulemuslikuma sotsiaalpoliitika teostamiseks ning kinnitati taas, et sotsiaalsed investeeringud seisnevad investeerimises inimestesse, et suurendada nende oskusi ja võimed ning aidata neil täiel määral osaleda tööhõives ja ühiskonnaelus. Ajal, mil Euroopa ees seisavad tohutud väljakutsed töötuse ja sotsiaalse tõrjutuse osas, samuti seoses demograafiliste muutustega, on sotsiaalsetel ettevõtetel oluline roll naiste ja meeste praeguste ja tulevaste väljavaadete parandamisel nii ühiskonnas kui ka tööturul;
12. Strasbourgi deklaratsioonis⁸ kinnitasid rohkem kui 2000 sidusrühmadesse kuulujat, sealhulgas poliitikut, sotsiaalset ettevõtjat ja sotsiaalsete ettevõtete toetajat, kes esindasid Euroopa väga mitmekesisest sotsiaalmajandust, taas seda, et sotsiaalsed ettevõtted peavad mängima suuremat rolli Euroopa tulevikus, määratledes samas uusi ideid ja meetmeid nende potentsiaali ärakasutamiseks, et tugevdada arukat, kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu;

---

⁶ KOM(2011) 682.

⁷ KOM(2013) 83 lõplik.

⁸ „Sotsiaalsete ettevõtjate mõjuvõimu suurendamine innovatsiooni, kaasava majanduskasvu ja tööhõive edendamiseks”, mis võeti vastu 16.–17. jaanuaril 2014.

13. ELi tasandil võetavaid meetmeid käsitlevas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Milano deklaratsioonis⁹ esitati mitu ettepanekut ja üldist soovitusi sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalsete investeeringute alase poliitika tõhusaks toetamiseks. Eelkõige märgitakse selles deklaratsioonis, et riigil ja riigiasutustel laiemalt lasub lõplik vastutus selle eest, et kodanikele oleks tagatud võrdne ja üldine juurdepääs kvaliteetsetele sotsiaalhoolekandeteenustele ning et tavaliselt teise tasandi tervishoiuteenused täiendavad esimese tasandi ja riiklikke teenuseid, mitte ei asenda neid;
14. Euroopa Parlamendi poolt 2015. aastal vastu võetud resolutsioonis rõhutatakse sotsiaalse ettevõtluse ja sotsiaalse innovatsiooni rolli töötuse vastu võitlemisel¹⁰;
15. eesistujariik Luksemburgi tegevuskavas Euroopa sotsiaalsete ettevõtete edendamise kohta¹¹ keskendutakse eelkõige kõnealuste ettevõtete arendamisele, rõhutades samal ajal tervikliku ökosüsteemi tähtsust Euroopa sotsiaalmajanduse jaoks. Selles pannakse erilist rõhku vajadusele töötada välja piisav finantsökosüsteem, mis on suuteline sotsiaalset innovatsiooni tõhusalt toetama;
16. kasvab rahvusvaheline arutelu sotsiaalse ja solidaarse majanduse arengu üle ning see võiks anda panuse säästva arengu tegevuskava 2030 väljatöötamisse;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES
JA SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES

---

⁹ „Innovatsiooni edendamine parema sotsiaalse tulemuse saavutamiseks” (vastu võetud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee poolt 23. oktoobril 2014).

¹⁰ Euroopa Parlamendi 30. juuli 2015. aasta resolutsioon (2014/*2236 (INI)).

¹¹ Võetakse vastu 4. detsembril 2015 enne EPSCO nõukogu detsembri istungit.

17. looma, rakendama ja edasi arendama Euroopa, riikliku, piirkondliku ja/või kohaliku tasandi strateegiaid ja programme sotsiaalmajanduse, sotsiaalse ettevõtluse ja sotsiaalse innovatsiooni tugevdamiseks. Erinevad strateegiad ja programmid peaksid põhinema Euroopa, riiklike, piirkondlike ja/või kohaliku tasandi ametiasutuste ning kõigi asjaomaste sidusrühmade vahelisel konstruktiivsel dialoogil;

teadlikkuse, tunnustamise ja hariduse valdkonnas

18. suurendama sotsiaalmajanduse nähtavust, asjakohasel juhul partnerluste arendamise kaudu, et tagada poliitikakujundajate jaoks piisavad teadmised ning see, et rohkem tunnustatakse asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas sotsiaalsete ettevõtete võetud meetmeid ning nende mõju ühiskonnale;
19. tegema jõupingutusi, et rohkem dokumenteerida sotsiaalmajanduse tegelikku panust suurtesse makromajanduslikesse koondnäitajatesse. Kuna kogu poliitika peaks olema tõenditel põhinev, peaksid Eurostat ja riiklikud statistikaametid kaaluma satelliitarvepidamise väljaarendamist ja rakendamist oma vastavas statistikas, et kajastada sotsiaalmajanduse tegelikku panust Euroopa Liidu majanduskasvu ja sotsiaalsesse sidususse;
20. kaaluma, kuidas parimal viisil jälgida edusamme sotsiaalse innovatsiooni valdkonnas, kasutades olemasolevaid sotsiaalseid näitajaid, mis põhinevad aktiveerimisel, mõjuvõimu andmisel ja kogukonna kaasamisel, kasutades sotsiaalkaitsekomiteele esitatud asjaomaseid strateegilisi aruandeid;
21. edendama, kui see on asjakohane, suutlikkuse arendamise algatusi, et suurendada poliitikakujundajate, avalike ametnike ja spetsialistide teadmisi ja teadlikkust sotsiaalmajanduse ja sotsiaalsete ettevõtete eripäradest ning Euroopa, riiklikul ja kohalikul tasandil olemasolevatest võimalustest, eelkõige nendes riikides, kus sotsiaalmajandus on veel vähe arenenud. Sellega seoses on asjakohane kasutada ka digitaaloskusi ja digitaalset kirjaoskust;

22. jätkama sotsiaalsete ettevõtetega seotud teadmiste ja kogemuste levitamise väljaarendamist ja toetamist, kaotades võimalikud kunstlikud tõkked ja toetades mastaabisäästu saavutamist, näiteks riiklikes ja Euroopa võrgustikes. Lisaks tuleks veelgi tugevdada tõhusaid võrgustikke ja kogemuste vahetamist arenenud riikide ja tärkava turumajandusega riikidega;
23. pöörama asjakohasel juhul erilist tähelepanu tõhusate viiside väljatöötamisele ja kasutamisele, et kaasata sotsiaalmajandusse noori, näiteks innustades lisama sotsiaalmajandusega seotud teemasid hariduse ja koolituse kõikide tasandite õppekavadesse ja tegevustesse. Sotsiaalseid ettevõtteid ja nendega koostööd tegevaid organisatsioone tuleks ergutada kasutama Erasmus + ja muude programmide pakutavaid praktikavõimalusi Euroopas, andes seeläbi noortele võimaluse arendada välja konkreetseid oskusi ja pädevusi ning parandada oma arusaamist sotsiaalmajandusest, suurendades seejuures oma oskusi ja teadmisi;

sotsiaalse innovatsiooni valdkonnas

24. soodustama süstemaatilisemalt sotsiaalse innovatsiooni kasutuselevõttu paremate sotsiaalsete tulemuste saamiseks Euroopa ja riiklikes tegevuskavades, ühendades paremini erinevaid poliitikavaldkondi, soodustades integreeritud lähenemisviise ja edendades laiemaid partnerlusi asjaomaste sidusrühmade vahel. Samuti peaks see poliitika suurendama nii konkreetsete abisaajate kui kohalike kogukondade mõjuvõimu ning rakendama soolise võrdõiguslikkuse põhimõtet, sealhulgas soolise mõju hindamist. Komisjon ja liikmesriigid peaksid eesmärgiks seadma, et sellised suured poliitikameetmed ja vahendid nagu ELi programmid „Horisont 2020”, struktuurifondid ja parema õigusloome poliitika algatused, võetakse tõhusalt kasutusele sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalsete ettevõtete toetuseks;
25. jätkama asjakohase ökosüsteemi väljaarendamist sotsiaalsetele ettevõtetele ELi ja liikmesriikide tasandil, et ära kasutada kogu nende potentsiaal sotsiaalse innovatsiooni käivitajatena. Pöörama erilist tähelepanu ka sotsiaalsete ettevõtete keskuste, inkubaatorite, kiirendite ja muude nende tegevuse laiendamise mehhanismide väljaarendamisele;

26. Euroopa Komisjon ning riiklikud, piirkondlikud ja kohaliku tasandi ametiasutused peaksid asjakohasel juhul tähelepanelikult jälgima uute sotsiaalse innovatsiooni partnerluste mõju, ülekantavust ja panust, samal ajal tunnustades ja toetades sidusrühmade vastavaid rolle sotsiaalselt innovatiivsete lahenduste väljatöötamisel ja rakendamisel;

regulatiivse keskkonna valdkonnas

27. tunnistama usaldusväärsete ja terviklike õigusraamistike tähtsust sotsiaalsete ettevõtete potentsiaali ärakasutamisel ning majanduskasvule ja tööhõivele avalduva positiivse sotsiaalse mõju maksimeerimisel;
28. kavandama, kui see on asjakohane, konkreetseid, riiklikku olukorda arvestavaid poliitikameetmeid, eelkõige selleks, et täiel määral ära kasutada kohalikul tasandil tegutsevate sotsiaalsete ettevõtete mitmekesisust. Liikmesriigid peaksid välja töötama oma regulatiivsed vahendid, võttes arvesse kohalike sotsiaalsete ettevõtete konkreetseid nõudeid;
29. kavandama, kui see on asjakohane, riiklikku olukorda arvestavaid stiimuleid, et toetada sotsiaalsete ettevõtete arengut nende elutsükli igas etapis;
30. võtma teadmiseks uute riigihankedirektiividega sotsiaalsetele ettevõtetele antud võimalused ning edendama nendest võimalustest teadlikkust Euroopa, riiklike, piirkondlike ja kohaliku tasandi ametiasutuste ning sotsiaalsete ettevõtete seas;
31. toetama õiglast ja tavapärast ärikoostööd sotsiaalsete ettevõtete ja traditsioonilisemate, kasumile orienteeritud ettevõtete vahel, näiteks innustades traditsiooniliste äriühingute raames arendama sotsiaalseid idufirmasid. Lisaks riigihangetele võiks anda konkreetset toetust konstruktiivsete ja jätkusuutlike suhete väljatöötamiseks erahangete valdkonnas;

32. analüüsima, millised finantsinstrumendid on kõige asjakohasemad, ning edendama nende levitamist kõikidel tasanditel, et luua terviklik finantsökosüsteem ning võimaldada sotsiaalsete ettevõtete arengut ja kasvu;
33. andma juurdepääsu teabele sotsiaalsete ettevõtete rahastamisvõimaluste kohta, tegema selle teabe kättesaadavaks ja selle avaldama, asjakohasel juhul partnerluste arendamise kaudu. Kui see on asjakohane, lihtsustama organisatsioonilisi ja halduslaseid nõudeid, andes äsja loodud sotsiaalsetele ettevõtetele võimaluse oma tegevust alustada;
34. kaaluma vajadust kehtestada ja välja töötada konkreetset tagatisskeemid, mis võtavad arvesse investorite soovimatust suuri riske võtta, rahuldavad sektori pikaajalise kapitali vajadusi ning toetavad nii olemasolevaid sotsiaalseid ettevõtteid kui sotsiaalselt innovatiivseid idufirmasid. Pidama silmas, et sotsiaalselt vastutustundlikud investorid võivad sotsiaalseid ettevõtteid toetades nõustuda oma investeringutelt väiksemat tulu saama, kuna nad väärtustavad sotsiaalset mõju ning mitte pelgalt rahalist tulu, tingimusel et paigas on õiged institutsioonilised mehhanismid nende poolt võetava riski vähendamiseks;
35. kasutama aktiivselt selliseid ELi rahastamisvahendeid nagu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm ja programm „Horisont 2020”, et suurendada asjaomaste vahendajate investeerimissuutlikkust ja sotsiaalsete ettevõtete investeerimisvalmidust;
36. ergutama erasektori vahendite kasutamist omakapitali- või kvaasiomakapitali osaluse kaudu sotsiaalsete ettevõtete kasvu soodustava vahendina;
37. toetama, kui see on asjakohane, innovatiivsete ja usaldusväärsete ettevõtete loomist ka töötajate väljaostuprojektide vormis;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES

38. võtma strateegia „Euroopa 2020” läbivaatamise raames arvesse sotsiaalmajandust, sotsiaalset innovatsiooni ja sotsiaalsete investeeringute alast poliitikat;
39. toetama sotsiaalmajanduse kasvu Euroopas, levitades häid tavaid ja edendades suutlikkuse suurendamist praktiliste kogemuste jagamise kaudu;
40. edendama ja toetama sotsiaalmajandust nende riikide riiklike ja kohaliku tasandi ametiasutuste juures, kus töötuse määr, eelkõige noorte, naiste ja haavatavate rühmade seas, on kõrge;
41. toetama konkreetseid ettepanekuid vastastikuste eksperdihinnangute tegemiseks sotsiaalmajandust ja sotsiaalset ettevõtlust käsitleva poliitika ja meetmete kohta. Vastastikused eksperdihinnangud saaksid toetada kogemuste jagamist ja edendada parimaid tavaid liikmesriikide hulgas, sealhulgas, asjakohasel juhul, sotsiaalmajandust toetavate riiklike tegevuskavade osas, võttes alati arvesse riiklike eripärasid;

ERGUTAB SOTSIAALSEID ETTEVÕTTEID JA SOTSIAALSEID ETTEVÕTJAJD

42. aktiivselt osalema üle-Euroopaliste poliitikate ja strateegiate väljatöötamises oma tegevusvaldkonna edendamiseks. Sotsiaalsed ettevõtted ja sotsiaalsed ettevõtjad peaksid ise tegema rohkem algatusi, et suurendada teadlikkust oma sektori kohta ning selle sektori nähtavust ja mõju, ning tegema otsest koostööd omavahel ning riigiasutuste ja muude sidusrühmadega;
43. keskenduma sotsiaalsetele eesmärkidele, inkorporeerides asjakohase ettevõtluskultuuri ja asjakohased meetodid, veelgi suurendades naiste ja noorte esindatust juhtimises, soodustades innovatsiooni ja katsetamist ning edendades hindamiskultuuri.